

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 263/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., P., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 To 111/2010 z 8. decembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2011 doručená sťažnosť M. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 To 111/2010 z 8. decembra 2010 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 1 T/3/2009 sťažovateľ vystupoval ako svedok a jeho výpoveď bola/mala byť jedným z dôkazov potvrdzujúcich páchanie trestnej činnosti obžalovaného J. D. Okresný súd svojím rozsudkom č. k. 1 T/3/2009-768 z 23. júna 2010 uznal obžalovaného J. D. vinným z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy v štádiu prípravy formou návodu podľa § 13 ods. 1 k § 144 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov. Krajský súd na odvolanie J. D. zrušil prvostupňový rozsudok a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (na dopyt ústavného súdu okresný súd doručil uznesenie č. k. 1 T 3/2009-805 z 21. marca 2011, ktorým bol obžalovaný J. D. oslobodený spod obžaloby; toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť toho istého dňa, pozn.).

3. Sťažovateľ v podanej sťažnosti konfrontoval právne závery krajského súdu vyslovené v jeho napadnutom rozhodnutí s ústavou a dohovorom garantovaným základným právom na prezumpciu neviny, keď dôvodil „... *ma súd považuje za vinného z vydierania D., hoci moja vina nebola preukázaná zákonným spôsobom. Úvahou o mojej vine tak súd spochybňuje moje svedectvo proti D., pričom tohto štylizoval do úlohy obete môjho vydierania, čo pochopiteľne nemožno urobiť bez záveru o mojej vine. ... spôsob, akým súd vydieranie D. opisuje a z tejto skutočnosti vyvodzuje, že D. ako vydieraný človek by si u mňa vraždu neobjednával, nepripúšťa možnosť iného záveru ako je konštatovanie mojej viny z vydierania D., hoci o tejto nebolo rozhodnuté zákonným spôsobom.*“.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd jeho sťažnosť prijal na ďalšie konanie a vydal takýto nález:

„1. Krajský súd v Trenčíne uznesením sp. zn. 23 To 111/2010 zo dňa 08. 12. 2010 porušil čl. 50 ods. 2 Ústavy... a čl. 6 ods. 2 Dohovoru v súvislosti s právom sťažovateľa byť považovaný za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.“

2. *Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 To 111/2010 zo dňa 08. 12. 2010 sa zrušuje a Krajskému súdu... sa prikazuje obnoviť stav pred porušením označených práv sťažovateľa.*

3. *Ústavný súd... priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadostučinenie peňažnú sumu 10.000,- Eur.. .*

4. *Krajský súd... je povinný uhradiť trovy konania...“*

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

7. Jedným z dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti je situácia, keď ide o návrh podaný niekým zjavne neoprávneným (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Ústavnú sťažnosť môže totiž podať len ten, kto bol účastníkom namietaného konania a koho sa teda príslušný návrh orgánu verejnej moci (súdu) priamo dotýka. Medzi napadnutým

rozhodnutím všeobecného súdu a tvrdeným porušením základných práv musí existovať jasný príčinný vzťah, kauzalita. Nie je totiž úlohou ústavného súdu preskúmať správnosť rozhodnutia (postupu) orgánu verejnej moci (súdu), ale len to, či sa napadnuté rozhodnutie alebo postup tohto orgánu skutočne zakladá na porušení ústavne zaručených práv a slobôd.

8. Sťažovateľ v trestnej veci obžalovaného J. D. vystupoval ako svedok, ktorý bol podľa § 127 ods. 1 a 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) povinný poskytnúť svoje svedectvo „... o tom, čo mu je známe o trestnom čine a o páchatel'ovi alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie.“. Podaním svedeckej výpovede si sťažovateľ splnil svoju povinnosť vypovedať ako svedok prameniacej mu priamo zo zákona. Vyhodnotenie tejto jeho podanej výpovede a skutočností z nej vyplývajúcich je v plnej kompetencii súdu pri rozhodovaní o vine/nevine obžalovaného z trestného činu, teda obžalovaného J. D., ktorého trestná vec sa sťažovateľa netýka, keďže z rozhodnutia súdu v tejto trestnej veci nevzniknú sťažovateľovi žiadne práva ani povinnosti.

9. Účastníkom v označenej trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 1 T/3/2009 nebol sťažovateľ, ale obžalovaný J. D., preto musela byť jeho sťažnosť odmietnutá ako podaná zjavne neoprávnenou osobou (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

10. Aj keby ústavný súd zistil, že sťažnosť podala oprávnená osoba, musel by sťažnosť odmietnuť, rešpektujúc tak ústavný princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy. Z uvedeného princípu *inter alia* vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne

iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

11. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v trestnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

12. V okolnostiach danej veci sťažovateľ namieta, že krajský súd ako súd odvolací mal porušiť jeho základné právo na prezumpciu neviny zaručené v čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru, pretože v odôvodnení svojho rozhodnutia hodnotil skutkové okolnosti trestnej veci obžalovaného J. D. spôsobom a právnym výkladom, ktorý mal byť popretím jednej zo základných zásad trestného konania a ústavou a dohovorom garantovaného označeného základného práva.

13. Zo zistení ústavného súdu však vyplýva, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu nie je konečným rozhodnutím, ale rozhodnutím súdu vydaným v odvolacom konaní, ktorým krajský súd vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a nové posúdenie. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd bude musieť v trestnej veci obžalovaného J. D.

opätovne konať a rozhodnúť a sťažovateľ (pokiaľ by postupom súdov v tejto trestnej veci boli porušené jeho práva, pozn.) mal/bude mať možnosť v tomto ďalšom štádiu vedeného trestného konania uplatniť aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky konania kladeného za vinu obžalovanému J. D. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru nie je daná ani jeho právomoc na prerokovanie veci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Ústavný súd v závere poznamenáva, že právne závery, z ktorých krajský súd v napadnutom rozhodnutí vychádzal, sú dostatočne zrozumiteľné a logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných procesných noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy, ale len tie, ktoré boli v konaní pred okresným súdom vykonané, a k deklaroványm právnym záverom krajský súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá je uvedená v § 2 ods. 12 Trestného poriadku („Orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne...“). Z predmetného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýval podľa názoru ústavného súdu logický úsudok tohto súdu k skutkovým okolnostiam trestnej veci obžalovaného J. D., ktorý bol výsledkom rozumovo primeraného uváženia súdu všetkých vo veci vykonaných dôkazov a z nich vyplývajúcich záverov, ktoré súd v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov zhodnotil samostatne a aj v ich súhrne.

15. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol o odmietnutí sťažovateľom podanej sťažnosti.

16. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už jeho ďalšími návrhmi nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2011